

Protokół
z posiedzenia Rady Naukowej ICM,
27 lutego 2004.

Porządek dzienny posiedzenia

1. Wręczenie nominacji nowym członkom Rady.
2. Głosowanie nad składem komisji d/s międzynarodowego programu doktoranckiego.
3. Sprawozdanie z działalności ICM w roku 2003,
Prezentuje Dyrekcja:
  - Wprowadzenie - M. Niezgódka;
  - Centrum KDM - W. Rudnicki;
  - Centrum BWN - M. Niezgódka;
  - Centrum Doskonałości MAMBA - B. Lesyng.
4. Zmiany systemu finansowania Centrum KDM przez MNiI.
5. Centrum Zaawansowanych Technologii - BIM - M. Niezgódka;
6. Stanowisko Rady Naukowej w związku z uchwałą Senatu UW z 17 grudnia 2003.
7. Sprawy bieżące.

Przebieg posiedzenia

- Ad.1** Przewodniczący prof. Białynicki otwiera posiedzenie, wita zebranych, ustala że nie ma dodatkowych punktów do porządku dziennego. Wręcza nominacje nowym członkom Rady powołanym przez JM Rektora UW, prof. M. Kozakiewiczowi, Dziekanowi Wydziału Biologii i prof. J. Bartelskiemu, Dziekanowi Wydziału Fizyki, (Dziekan Wydziału MIM nie mógł uczestniczyć w posiedzeniu), oraz członkom Rady, którzy dotychczas nie odebrali nominacji.
- Ad.2** Kontynuacja, rozpoczętych na poprzednim posiedzeniu, wyborów (tajnych) komisji d/s międzynarodowego programu doktoranckiego realizowanego w ICM i JWR (Interdyscyplinarnym Centrum Obliczeń Naukowych Uniwersytetu w Heidelbergu). Kandydatami do komisji są zgłoszeni na poprzednim posiedzeniu prof. prof. J. Bartelski, M. Geller, L. Piela, T. Rychter, J. Tiuryn, M. Żylicz. W głosowaniu bierze udział 15 osób, komisja skrutacyjna - dr. P. Bała.

W wyniku głosowania w skład komisji wchodzi M. Geller, L. Piela, M. Żylicz. W trakcie głosowania prof. Niezgódka informuje, że ostatnio otrzymał z JWR informację że, zgodnie z zaleceniami DFG, wiodącymi obszarami badawczymi dla JWR są:

- chemia razem z chemią procesową;
- procesy biomolekularne i biofizyczne.

Ad.3 • Wprowadzenie (*materiały*)

Prof. Niezgódka na wstępie przypomina, że decyzją KBN w roku obecnym rozdzielono działalność (i finansowanie) ICM jako centrum KDM, od działań związanych z biblioteką wirtualną nauki. Struktura centrum KDM nie zmieniła się, w jego skład wchodzi ICM i COI PW, z ICM jako jednostką wiodącą. Zmienił się natomiast tryb finansowania krajowych zasobów bibliotecznych, o czym będzie mowa później.

Środki statutowe ICM na 2003 zmniejszyły się do 120 tys, po odwołaniu się od decyzji KBN i przywróceniu ICM kategorii 1-szej środki te wzrosły. W roku 2004 środki przyznane na BST spadły poniżej 100 tys.

W 2003 nastąpiło bardzo znaczące zwiększenie aktywności ICM w europejskich programach ramowych, powołane zostało centrum doskonałości MAMBA. W toku są prace nad wystąpieniami o środki z funduszy strukturalnych UE.

W 2003, po dwuletniej przerwie w inwestycjowaniu centrów KDM, zostały zrealizowane dwie (obecnie w toku) inwestycje, w grudniu uruchomiony został komputer X1, dostępny dla wszystkich projektów badawczych. Obecnie zakończony jest (ostatni etap odbył się w komisji arbitrażowej) przetarg na klaster obliczeniowy (200 procesorów, Opteron, producent IBM, cena około 1,5 mln zł). Z powodu opóźnień związanych z procedurami odwoławczymi weszliśmy w nowe przepisy o podatku VAT, co spowodowało wzrost ceny.

• Centrum KDM (*materiały*)

Referuje dr Rudnicki, który w ICM odpowiada za obsługę centrum KDM. Przypomina zasady działania i strukturę centrum kdm, projekty badawcze (zał. 1 i 2), nowe inicjatywy podjęte w roku 2003, program szkoleń, zasoby sprzętowe i programistyczne, projekt wydawania biuletynu elektronicznego i wyniki związanej z tą inicjatywą ankiety (zał. 3).

DYSKUSJA

W podjętej w trakcie dyskusji zebrani podważają wartość ankiety (na ponad 300 użytkowników odpowiedziało 14), dr Rudnicki broni swego twierdzenia, że jak na marketing bezpośredni jest to bardzo dobry wynik. Akcentuje fakt, że nie było odpowiedzi zdecydowanie negatywnych.

Następnie dyskusja koncentruje się na sprawie współautorstwa pracowników ICM w publikacjach, w których ich wkład jest znaczący (prof. Białynicki).// Dr Rudnicki odpowiada, że są prace wspólne, ale nie jest to wynik działań teraz wdrożonych. Prof. Białynicki uważa, że ICM powinien wywierać presję na użytkowników, jako przykład podaje fizykę gdzie przygotowanie próbki materiału do badań daje współautorstwo w publikacji. Zdaniem prof. Niezgódki system seminariów rozpoczynających projekt jest krokiem w dobrym kierunku. Prof. Grabski zwraca uwagę na delikatną materię tego tematu, (cyt. "żeby nie wejść na minę"). Powołuje się na dyskusję na świecie, która zmierza do opracowania różnych procedur dotyczących m. in. współautorstwa prac naukowych. w KBN jest zespół, który ma opracować tego typu procedury postępowania, co może się okazać ważne w sytuacjach kryzysowych. Prof. Zagórski uważa, że nie należy tu stosować sztywnych procedur. Prof. Lesyng dodaje, że różne grupy użytkowników ICM różnie sobie radzą. Prof. Białynicki popiera stanowisko prof. Grabskiego, że należy opracować jasne zasady.

Prof. Rudowski pyta, czy obecne sprawozdanie obejmuje działalność COI PW. Prof. Niezgódka odpowiada, że sprawozdanie formalne z realizacji zadań SPUB przekazane do KBN zawierało także sprawozdanie COI, jednak sprawa kształtu całego warszawskiego centrum KDM jest na tyle poważna, że proponuje by następne posiedzenie Rady, zwołane jak najszybciej, było jej poświęcone i by odbyło się z udziałem Prorektora Politechniki. Są

rozbieżności w określaniu zadań COI. Odwołuje się do spotkania z Prorektorem Wolańskim w ubiegłym roku w tej sprawie. Prof. Rychter, który uczestniczył w tym spotkaniu, zastrzegając, że temat jest zbyt obszerny by go teraz rozwijać sygnalizuje, że ustalenia wymaga sprawa zapotrzebowania na istnienie obliczeniowego centrum naukowo-doradczego na PW. Prof. Białynicki uważa, że dyrekcja ICM powinna otrzymać z PW deklarację na ten temat, bo jeśli COI ma przestać być placówką o charakterze naukowym to nie ma o czym dyskutować.

- **Biblioteka Wirtualna Nauki** (*materiały*)

Prof. Niezgódka referuje sprawozdanie dotyczące Biblioteki Wirtualnej Nauki (BWN), szczegółowo opisane w materiałach. Zapowiada możliwość udostępniania w przyszłości kolekcji głównych towarzystw naukowych (w tym Nature Press, Cell i innych.)

Informuje, że przy BUW utworzone zostało stanowisko d/s konsorcjów (dr J. Gąsiorowski). Trwają prace nad systemami indeksującym i przeszukującym.

W trakcie budowy jest baza elektronicznych zasobów polskich czasopism naukowych.

DYSKUSJA

Omawiany jest problem nadużywania możliwości zdalnego dostępu do pełnotekstowych zasobów BWN i nieuprawnione ściąganie dużej ilości tekstu. Obecny na sali dr. Grochowski, odpowiedzialny za BWN, daje przykład z ostatniej chwili, gdy użytkownik ciągnął podczas jednej sesji kilkaset tytułów, przy okazji blokując serwer. Dr. Grochowski prosi Radę o zaproponowanie standardu, co uznajemy za normalne postępowanie, a co jest przekroczeniem granicy (i jaka ona jest). Prof. Białynicki dodaje, że osoba ściągająca kilkaset tekstów w ciągu godziny to nie pracownik naukowy lecz producent. Prof. Niezgódka informuje, że są w toku działania nad system blokującym. Konsekwencją pobrań nietypowych jest wysyłanie info do władz jednostki z danymi namierzonej osoby.

Prof. Koronacki uważa, że należy upowszechniać informacje, że pobrania nietypowe nie będą realizowane. Prof. Pielą porusza sprawę motywów które kierują ludźmi ściągającymi duże zasoby, czy oni to sprzedają? Prof. Białynicki mówi o kopiowaniu całych roczników czasopism.

Prof. Zagórski opowiada się za przymykaniem oka na nadmierne ściąganie prac bo jada one prawdopodobnie za granicę a my nie powinniśmy zapominać, jak kiedyś bywało.

Prof. Niezgódka twierdzi, że jest konieczne wprowadzenie choćby przejściowych rozwiązań, które by sytuację uporządkowały. ICM współdziała w tym zakresie z prof. Błaszyńskim (prawo) by stworzyć pewne wzorce do zaproponowania polskim partnerom wchodzącym do systemu. Nie ma metod technicznych ograniczających nieuprawnione ściąganie zasobów i udostępnianie ich dalej.

Na pytanie prof. Tiuryna o tryb zapoczątkowywania działań nad tworzeniem nowego zbioru prof. Niezgódka odpowiada, że pierwszy impuls jest z dołu, potem tworzy się konsorcjum.

- **Centrum Doskonałości MAMBA** (*materiały*);

Prof. Lesyng omawia szczegółowo tematykę badawczą 9-ciu zespołów realizujących zadania CD MAMBA, działalność szkoleniową w ramach centrum, wymianę osobową, opublikowane prace.

Po zakończeniu sprawozdania następuje głosowanie (tryb jawny) nad jego przyjęciem. 15 głosów za, 2 wstrzymujące się.

Dr Geller prosi o głos i apeluje by włączyć się do przygotowań związanych z dniem nauki polskiej 2004. W roku ubiegłym całą inicjatywę przejęła telewizja i nie wypadło to dobrze.

Ad.4 Prof. Niezgódka informuje o ograniczeniu przez KBN o 20% finansowania wszystkich centrów KDM. W ICM planowane są następujące działania:

- wzmocnienie obszarów tematycznych szczególnie ważnych dla ICM (dynamika złożonych układów dyskretnych i sieciowych, nauki materiałowe, środowisko).
- dalsze starania o pozyskiwanie środków z funduszy europejskich;
- starania o utrzymanie pierwszej kategorii by utrzymać dotychczasowy poziom finansowania ze środków statutowych;
- wchodzenie w ściślejsze związki z użytkownikami co może zaowocować wspólnymi publikacjami;
- bardziej systematyczne zaangażowanie w interdyscyplinarną działalność dydaktyczną i przeznaczenie uzyskanych środków na utrzymanie obecnego poziomu zatrudnienia pracowników naukowo-dydaktycznych.

Ad.5 Prof. Niezgódka w skrócie przedstawia zarys (*materiały*) Centrum Zaawansowanych Technologii Bio-Info-Med, o utworzenie którego, z inicjatywy ICM został złożony w KBN wniosek. Koordynatorem działań w ramach CZT BIM jest Rektor UW. Skład konsorcjum i zasady działania CZT zawarte są w materiałach.

Ad.6 Prof. Niezgódka nawiązuje do uchwały Senatu UW z 17 grudnia 2003 (w materiałach), dotyczącej konfliktu interesów w sytuacjach, gdy pracownik jest zaangażowany w działalność poza uczelnią. Uchwała zobowiązuje Rady Wydziałów i Rady Naukowe do wypracowania stanowiska w sprawie konfliktu interesów i przedstawienie ich Senatowi.

W najbliższym czasie powstanie na UW specjalna komisja pod kierunkiem prof. Adama Zielińskiego, która rozstrzygać będzie sprawy prowadzące do konfliktu interesów.

Opinia Rady w tej sprawie jest w obecnej chwili dla ICM szczególnie istotna. Tworząc Centrum Zaawansowanych Technologii ICM przystępuje do rzeczywistej konstrukcji przedsięwzięć i projektów na dużą skalę, z różnymi partnerami gospodarczymi, i działania te prowadzić mogą do wytworzenia produktów o znacznej wartości materialnej i intelektualnej.

Prof. Niezgódka przedstawia propozycję kilku fundamentalnych zasad (w załączeniu do materiałów), bez ustalenia których nie jest możliwe przystępowanie do działalności mającej tak ścisły związek z gospodarką. Na wstępie jest to zdefiniowanie czym jest konflikt interesów bądź zobowiązań a następnie, w ramach formuły pełnej jawności, propozycja oświadczeń, które powinny być składane okresowo przez pracowników.

Konflikt zobowiązań zachodzi, wtedy gdy pracownik jest zatrudniony w innych instytucjach akademickich.

Konflikt interesów zaś, gdy pracownik jest zaangażowany w działalność (bądź prowadzi firmę) w obszarze potencjalnie konfliktogennym z zaangażowaniem w projekty instytucji macierzystej i reprezentowanie jej interesów.

Omawiając punkty oświadczenia prof. Niezgódka nawiązuje do rozwiązań będących standardem w instytucjach naukowych innych krajów. Dotyczy to instytucji, które ubiegają się o środki publiczne i jednocześnie wchodzą w projekty związane z gospodarką. Prezentowany jest przykładowo bardzo szczegółowy formularz z Uniwersytetu Teksańskiego (w załączeniu do materiałów).

Na zakończenie swego wystąpienia prof. Niezgódka prosi Radę o wyrażenie stanowiska co do zasad postępowania w sprawach, w których wchodzi w grę konflikt interesów.

DYSKUSJA

Na wątpliwości prof. Białynickiego, czy Rada jest właściwym miejscem by takie decyzje podejmować, prof. T. Żylicz odpowiada, że Rektor oczekuje od ciał zarządzających jednostkami

sformułowania zasad braku konfliktu interesów. Rektor, Senat i Komisja ocenią czy konflikt interesów jednak nie występuje. W trakcie dyskusji zarysowały się zróżnicowane stanowiska. Prof. Zagórski uważa, że działania, które na początku miały ograniczyć zatrudnienie nauczycieli akademickich w kilku uczelniach, czego nie reguluje prawo pracy, mogą poprzez swoją restrykcyjność doprowadzić do całkowitej likwidacji aktywności społecznej tego środowiska i powrót do schematów myślenia sprzed zmian ustrojowych. Proponuje, by nie wprowadzać szczegółowych przepisów i poprzestać na stwierdzeniu, że pracownik UW nie może pracować na innej uczelni. Na amerykańskiej uczelni zaangażowanie w inną działalność może być traktowane jako dodatkowy plus. Działanie profesora uniwersytetu w strefie gospodarczej jest normalne, działają firmy biotechnologiczne, zawiązywane są wspólnoty. Prof. Zagórski nawołuje, by nie przesadzać z nadmiarem regulacji.

Prof. Białyński oponuje, w fizyce nie jest normalna działalność naukowców w strefie gospodarczej. Prof. Niezgódka precyzuje, że kwestionariusz ma służyć jawności a nie restrykcjom.

Prof. Grabski podkreśla konieczność rozdzielenia dwóch spraw, zatrudnienia nauczycieli akademickich na wielu uczelniach od działań na styku jednostki naukowej z jednostką gospodarczą. Jest to obszar delikatny, sprzyjający korupcji i profesor opowiada się za bardzo precyzyjną regulacją tych spraw. Przykład, powstaje na uczelni pomysł, autor zakłada firmę, firma jest personalnie połączona z uczelnią, całą technologię robi się na uczelni a produkt sprzedaje poprzez firmę. I środowisko nie widzi w tym nic nieetycznego. Akcentuje potrzebę formuły pełnej jawności. Prof. Lesyng podnosi sprawę uwarunkowań prawnych omawianych spraw. Ramowe stanowisko komisji uniwersyteckiej musi być szczegółowo sprawdzone przez prawników, w szczególności musi być komplementarne w części dotyczącej praw do własności intelektualnej i pokrewnych. Dopiero na podstawie ramowego stanowiska można będzie dedefiniować pewne pojęcia w ramach wydziałów. Trudno w tej chwili głosować nad tym dokładnie tekstem (materiał prof. Niezgódki). Przedstawiony formularz amerykański jest dostosowany do praw tam funkcjonujących.

Prof. Grabski zwraca uwagę, że teraz nie głosujemy, a głos Rady powinien brzmieć, że taki dokument należy dopracować i ogłosić. W Ministerstwie Nauki są wytyczne w tej sprawie i będzie kierowany apel do wszystkich jednostek pobierających środki statutowe o dopracowanie własnych "statutów". Jednostki, które w ciągu określonego czasu (kilka lat) nie opracują statutów, nie będą uprawnione do pobierania środków statutowych. W Unii Europejskiej nie ma wspólnej platformy w tej sprawie, poszczególne kraje mają własne rozwiązania.

Prof. Bartelski powtarza, że Senat zobowiązał Radę Naukową do przyjęcia wytycznych dotyczących typów zatrudnienia, które prowadzą do konfliktu interesów. Odrębną sprawą są rozwiązania wewnątrz jednostki.

Podobne stanowisko przedstawia prof. Koronacki. Senat oczekuje na stanowisko w sprawie konfliktu interesów w sferze dydaktycznej a niezależnie, ze względu na starania o finansowanie nauki z funduszy strukturalnych funkcjonujących na styku z gospodarką, konieczna jest regulacja tych spraw.

Prof. Lesyng nawiązuje do rozmowy z Dziekanem Jackowskim o wykorzystaniu przez studenta wyników pracy magisterskiej. Okazuje się, że nie ma żadnych przepisów, które uniemożliwiłyby studentowi wykorzystanie we własnej firmie wyników pracy magisterskiej dzień po jej obronie.

Prof. Lesyng uważa, że problem występuje na poziomie całego Uniwersytetu i najpierw muszą być określone zasady ramowe zgodne z prawem europejskim. Zasady te powinny być opracowane przez prawników i rozesłane na wydziały. Prof. Lesyng opowiada się za jawnością, otwartością i jednoznaczną regulacją prawną ale wtedy, gdy będzie wiadomo jak to ułożyć czyli najwcześniej w połowie roku.

Prof. Niezgódka odpowiada, że na początku maja musimy przedłożyć pierwsze projekty i jeśli nie będą towarzyszyć temu jasne reguły to może, choć nie musi, okazać się, że szczegółowe projekty nie spełniają wymogów formalnych.

Prof. Lesyng podtrzymuje swoje twierdzenie, że najpierw musi być określone stanowisko ogólnouniwersyteckie.

Prof. Koronacki uważa, że Rada powinna poprzeć starania dyrektora ICM o wypracowanie adekwatnych do potrzeb chwili regulacji prawnych.

Prof. Piela, nawiązując do wypowiedzi prof. Lesynga, zgłasza brak zaufania do prawników polskich wogóle a uniwersyteckich w szczególności i bardziej ufa 200-letniemu doświadczeniu prawników amerykańskich.

Prof. Zagórski uważa, że warto poprzeć starania prof. Niezgódki oraz informuje, że przekazał prof. Węgleńskiemu wzorce dokumentów amerykańskich do wykorzystania przy zakładaniu centrum.

Prof. Białynicki podsumowuje dotychczasową dyskusję. Prof. Niezgódka chciałby mieć stanowisko Rady, które wyrażałoby się wnioskiem do Uniwersytetu o szybkie sformułowanie regulacji prawnych. Wszyscy obecni wiedzą co to jest konflikt interesów, jest to co prawda wiedza intuicyjna ale dyrekcja powinna ją wykorzystać. Powinniśmy uczulić dyrektora by unikał sytuacji, które w jego ocenie są konfliktowe. I tak, jeśli pracownik UW ma firmę, w której wykorzystuje to co robią jego asystenci z UW, to jest oczywiste, że to nie jest tak jak być powinno. Szczegółowe, zgodne z prawem, normy muszą wypracować prawnicy. Prof. Niezgódka zgłasza że może, jeśli Rada go do tego zobowiąże, przedstawić na następnym posiedzeniu stanowisko prawników o uznanym autorytecie w dziedzinie praw autorskich, prawa własnościowego i prawa cywilnego. Ale na początek mają chciałby mieć standardy postępowania. Na świecie jest rozróżnienie między standardami zatwierdzonymi a praktykowanymi.

Prof. Różycka informuje, że w CAMK jeśli ktoś ma pełny etat to gdzie indziej może mieć 1/2. Zdaniem prof. Lesynga ponieważ Centrum BIM tworzy Uniwersytet (posiadający osobowość prawną) a nie ICM, to nie ma powodu by Rada ICM wyręczała Rektora w jego obowiązkach, możemy to zrobić ale czy jesteśmy w stanie zrobić to dobrze? Dlatego powinniśmy podjąć uchwałę by Rektor postarał się na poziomie UW jak najszybciej te sprawy uregulować.

Prof. Niezgódka zgadza się, że z punktu widzenia reguł prawa to prawda. Ale nie zmienia to postaci rzeczy, że w obrębie poszczególnych jednostek (przystępujących do CZT BIM), należy przyjąć pewne zasady postępowania i tymi zasadami się kierować, nawet jeśli nie jest to w pełni skodyfikowane. O ile wyraża to stanowisko ciąż do tego powołanych.

Prof. Zagórski uważa, że tę dyskusję powinno się przenieść z Rady ICM na Radę Konsorcjum i popiera go większość obecnych. Prof. Białynicki proponuje by przekazać do Senatu stanowisko Rady, która ze wszech miar popiera starania Senatu by uporządkować te sprawy.

Prof. Niezgódka prosi o zdanie do prof. T. Żylicza, uczestniczącego w pracach Senatu. Prof. Żylicz odpowiada, że Rektor nie wygeneruje bardziej szczegółowych sformułowań, natomiast oczekuje szczegółowego zdefiniowania konfliktu interesów w jednostkach (wydziałach) i na tej podstawie określi których wydziałów stanowisko akceptuje a których nie.

Prof. Białynicki ponownie podnosi kwestię, że Rada nie jest przygotowana, od strony prawnej, do przedstawienia takiego stanowiska.

Prof. Niezgódka chciałby wiedzieć czy kierunek przez niego nakreślony jest słuszny, czy ma przedstawić Radzie, przygotowany po konsultacji z prawnikami, szczegółowy dokument do przegłosowania. Akcentuje pytanie czy kierunek przed niego przedstawiony wyraża przekonania członków Rady. Prof. Białynicki odpowiada, że nie jest to oczywiste, były głosy że jest zbyt restrykcyjny (prof. Zagórski). Następuje dyskusja, którą prof. Białynicki podsumowuje stwierdzeniem, że należy upoważnić dyrektora do przygotowania wstępnego dokumentu, który by stanowił podstawę do szczegółowego opracowania ogólnouniwersyteckiego regulaminu.

Krótką dyskusję o potrzebie istnienia w każdej instytucji kodeksu moralnego (prof. Piela), czy kodeksu etycznego (prof. Białynicki) kończy prof. Grabski stwierdzeniem, że kodeks etyczny był już (10 punktów) a teraz jest potrzeba ustalonych procedur, regulacji i zasad działania.

Kolejne posiedzenie Rady odbędzie się 16 kwietnia.